

РЕШЕНИЕ

№ 1266

гр. София, 26.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43 състав, в публично заседание на 07.02.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **10383** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 - 207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба с вх. № 38644/30. 10. 2023 г. на АССГ, подадена от Б. Д. Н., чрез адв. Н. А., със съдебен адрес [населено място], [улица], ет. 2, ап. 4, с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер на 20 000 лева за претърпени неимуществени вреди за период от 19. 07. 2022г. до 30. 08. 2022г. В исковата молба се твърди, че на 18. 07. 2022 г. е издадена Заповед № 12/18. 07. 2022 г. на началника на Затвора С., с която е разпоредено лишеният от свобода Б. Д. Н. да бъде преместен от З. „К.“ в Затвора [населено място] за доизтърпяване на наложеното наказание „лишаване от свобода“. С Решение № 7542/03. 08. 2022 г. по адм.дело № 7330/2022 г. заповедта е обявена за нищожна. В исковата молба се твърди, че в резултат от нищожната заповед ищецът е изтърпял 5 месеца от наложеното наказание при условията на общ режим – закрит тип, вместо определеният от съда, постановил присъдата общ режим от открит тип. От това са настъпили негативни последици, свързани с влошаване на здравословното състояние на ищеца, така и трайни негативни последици върху психическото му състояние. Наложени са рестрикции и промени в условията на пребиваване. В СЦЗ Н. е бил нахапан от дървеници, бил е подложен на сериозен психически стрес, тъй като в съседство са настанени затворници, изтърпяващи наказание „доживотен затвор“. Бил е лишен от възможността да има течаща вода, да се храни в общото помещение и е бил лишен от

всякаква двигателна активност. За дълъг период от време Н. се чувствал подтиснат, зле, получавал паник атаки. За обезщетяване на вредите претендира заплащане на сума в размер на 20 000 лева, ведно със законната лихва, считано от 03. 08. 2022 г. до окончателното плащане. Предявява искане за разноски по списък.

Ответникът, в писмен отговор на исковата молба оспорва предявения иск. Прави възражения, че липсват елементите от фактическия състав за ангажиране на отговорността на ответника. Посочва, че режимът не е променян, условията, при които е настанен Б. Д. Н. в 7 – ма група не се отличават съществено като условия от помещенията в общежитие К.. Преживяните отрицателни емоции не са от такова естество, че да предизвикват настъпване на твърдяните от ищеца неимуществени вреди. Няма нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, не са налице и вреди, причинени на лишения от свобода от специализираните органи по изпълнение на наказанията. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурор Ю. от СГП дава заключение, че исковата претенция е основателна и доказана и прави искане да бъде уважена.

Административен съд София - град, I отделение, 43 - ти състав, след като взе предвид твърденията в исковата молба, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и въз основа на приетите по делото на доказателствата, намира се за установено от фактическа страна следното:

Ищецът е постъпил в затвора [населено място] на 13. 04. 2018 г. за изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в условията на общ режим. На 03. 05. 2018 г. е настанен в З. „К.“ На 19. 07. 2022 г. е преместен в затвора [населено място] 7 група при общ режим и в условия на закрит тип. В 7 група на СЦЗ остава до освобождаването си на 30. 08. 2022г. Режимът на изтърпяване на наказанието не е променян. Ищецът е бил настанен в спално помещение № 5 с още едно лице Д. П. П., като видно от справка от 23. 11. 2023 г. на Д. Г., ръководител звено, размерите на спалното помещение са 4.30м. х 4. 20 м. и санитарен възел с размери от 2.00 кв.м. Площта за живеене е 16. 00 кв.м., която е подходяща за настаняване на 4 бр. лишени от свобода. Спалните помещения са оборудвани с необходимите за пребиваване маси, столове, шкафове и мивка. Притокът на естествена светлина и проветряване не е ограничен, спалните помещения разполагат с два отваряеми прозорци от общо четири. Отоплението е на Т. и парова централа, помещенията са електроснабдени. В санитарните възли е осигурена постоянно течаща студена и топла вода. Лишените от свобода в 7 – ма група ползват ежедневен престой на открито от 13:00 часа до 14:30 часа, като по същото време имат възможност да пазаруват от затворническата лафка. Администрацията на Затвора [населено място] е осигурила на лишените от свобода препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията. Всеки месец на групите са давани сапуни, прах, белина и други препарати за почистване. Лишените от свобода имат възможност за закупуване на допълнителни почистващи препарати от магазина на затвора. Във връзка с подобряване на хигиената, веднъж месечно се изтупват одеялата и олекотените завивки, а еднократно и ежедневно се хигиенизират спалните помещения с наличните препарати. Веднъж в седмицата, по график се извършва изпиране на дрехите и спалното бельо на лишените от свобода. Изпирането на одеялата и олекотените завивки се извършва два пъти в годината. На лишените от свобода е предоставена възможност да ползват телефонен апарат, поставен на общодостъпно място в групата. За посочения период на пребиваване на ищеца е извършвана дезинфекция и дератизация на всички групи, канцеларии, складови и сервизни

помещения, СБАЛЛС и кухненски блок по сключен договор с „Фаворит мениджмънт“.

Съдът кредитира частично показанията на свидетелката В. П. Н. като отчита обстоятелството, че тя е майка на ищеца. Свидетелката посочва, че синът ѝ е бил преместен в Затвора [населено място] със заповед на началника на З. „К.“. Получил се конфликт с началника на З. „К.“. Искал да работи, но му наложили наказания, че е закъснял за вечерна проверка с 2 минути и затова, че е отказал да вземе храна по време на конвоиране. В Затвора в [населено място] ищецът бил настанен за около един месец в 7 – ма група, за която се знае, че имат проблеми с водата, въпреки, че имат баня и тоалетна. Бил изнервен и притеснен, имал високо кръвно.

Б. Д. Н. е преместен от З. „К.“ към Затвора [населено място] в Затвора в [населено място] на 19. 07. 2022 г. в изпълнение на Заповед № 12 /18. 07. 2022 г. на началника на Затвора [населено място].

Със съдебно решение № 7542/09. 12. 2022 г. по адм. дело №7330/2022г. на АССГ, Трето отделение, 8 състав е обявена за нищожна Заповед № 12 от 18. 07. 2022 г. на началника на Затвора С., с която е разпоредено лишеният от свобода Б. Д. Н. от З. „К.“ при Затвора [населено място] да бъде настанен в Затвора [населено място] за доизтърпяване на наложеното наказание.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода на престой в Затвора [населено място] от преместването му от З. „К.“ до освобождаването му от затвора е търпял неимуществени вреди в резултат от преместването му с обявената за нищожна Заповед № 12 от 18. 07. 2022 г., издадена от началника на Затвора [населено място].

Искът е предявен срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ - юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ - надлежен ответник по чл. 205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС

Искът е с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС, защото се претендират вреди от незаконосъобразен акт във връзка с изпълнение на наказание „лишаване от свобода“, както и от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. На основание чл. 203, ал. 1 от АПК, исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл.203, ал. 2 от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) или на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Според чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, съгласно който осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение., като в ал. 2 на същия член е посочено, че за изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение се смятат и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна

площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

За да бъде приета основателност на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: незаконосъобразен акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС и настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, оборима презумпция. Следователно отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение (чл. 3, ал. 1), както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност (чл. 3, ал. 2).

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Б. Д. Н. неимуществени вреди като стрес, подтиснатост, паник атаки, които са се отразили на здравето му и са засегнали психиката му, а негативните последици върху здравето се твърди, че са били за дълъг период от време. Вредите са от обявената за нищожна Заповед №12 от 18. 07. 2022 г. на началника на Затвора С., с която е разпоредено лишението от свобода Б. Д. Н. от З. „К.“ при Затвора [населено място] да бъде настанен в Затвора [населено място] за доизтърпяване на наложеното наказание „лишаване от свобода“ и от условията на настаняване в Затвора в [населено място], в нехигиенично помещение с много инсекти като хлебарки и дървеници, при липса на достатъчно светлина и вентилация и право на разходка извън килията за 60 минути. В З. „К.“ лишението от свобода е имал възможност да излиза през деня в двора на общежитието. Съгласно чл. 3 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишението от свобода съответства насрещното административно задължение при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им – чл. 2, т. 3 ЗИНЗС. „Нечовешко“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание.

В случая от фактическия състав на отговорността се доказва, че е налице незаконосъобразен административен акт на длъжностно лице на ответника, а именно Заповед №12 от 18. 07. 2022 г. на началника на Затвора С., обявена за нищожна с влязло в сила на 09. 12. 2022 г. съдебно решение № 7542/09. 12. 2022 г. по адм. дело № 7330/2022 г. на АССГ, Трето отделение, 8 състав.

За ангажиране на отговорността на ответника освен незаконосъобразен акт във връзка с осъществявана административен дейност, следва да се докажат претърпени вреди и

пряка и непосредствена причинно – следствена връзка с отменения като незаконосъобразен административен акт. В случая не се доказват тези два елемента от фактическия състав на отговорността. По твърдения в исковата молба преместването от З. „К.“ в Затвора в [населено място] е било за период от 5 месеца. От доказателствата по делото се установява, че Б. Д. Н. е постъпил в Затвора в [населено място] на 19. 07. 2022 г. и е освободен на 30. 08. 2022 г. Определеният му общ режим за изтърпяване на наказанието не е променян. Условието на настаняване в Затвора в [населено място] не са в противоречие на чл. 3 от ЗИНЗС. Помещението е с достатъчна площ, вентилация, достъп до естествена светлина, достъп до баня и тоалетна с течаща топла и студена вода. Не се доказват лоши хигиенни условия, наличие на хлебарки и дървеници. Осигурено е медицинско обслужване, включително и във връзка с основното хронично заболяване на ищеца от хипертония. Не се доказва нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, в който случай вредите се предполагат до доказване на противното по силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС. При преценка на кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които е настанено за доизтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ след преместването от З. „К.“ до освобождаването му, краткият период и условията, които не са в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, настоящата инстанция счита, че не са претърпени твърдяните в исковата молба неимуществени вреди.

В контекста на изложеното не може да се направи извод, че на ищеца е причинен стрес, психически дискомфорт и негативни последици, надхвърлящи неизбежното ниво на страдание, свързано със законното му лишаване от свобода. Б. Д. Н. не е претърпял неимуществени вреди от обявената за нищожна Заповед №12 от 18. 07. 2022г. на началника на Затвора С.. Независимо, че е преместен от З. „К.“ в Затвора в [населено място], режимът на изтърпяване на наказанието не е променен, а условията на настаняване не са съществено различни и не са в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, за да са приеме, че са причинили вреди, подлежащи на репарирание. Т. обезщетение се дължи, съгласно чл. 52 от ЗЗД по справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Обезщетението по реда на чл. 52 от ЗЗД следва да е съобразено със степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. В негова тежест е да докаже такива конкретни страдания, които да са в причинна връзка и да подлежат на обезщетяване по принципа на справедливостта.

Съдът намира, че такива неимуществени вреди, както и причинно- следствена връзка с незаконосъобразен акт, действие или бездействие на служители на ответника не са доказани.

В съвкупността си изложените фактически и правни доводи обуславят краен извод за недоказаност и неоснователност на предявения иск, поради което същият следва да се отхвърли.

Предвид неоснователността на главния иск, не е основателна и акцесорната претенция за присъждане на лихви.

Независимо от изхода на спора, не следва да се присъжда юрисконсултско възнаграждение на ответника. В производството по ЗИНЗС не е предвидено изрично заплащане на юрисконсултско възнаграждение, като разпоредбите се явяват специални по отношение на

общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 144 и чл. 143 от АПК, поради което ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от гореизложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявеният на осн. чл. 284 ЗИНЗС иск от Б. Д. Н., ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер на 20 000 лева за претърпени неимуществени вреди за период от 19. 07. 2022 г. до 30. 08. 2022г. от обявената за нищожна Заповед № 12/18. 07. 2022 г. на началника на Затвора С., с която е разпоредено лишението от свобода Б. Д. Н. да бъде преместен от З. „К.“ в Затвора [населено място] за доизтърпяване на наложеното наказание и условията за изтърпяване на наказанието в Затвора [населено място].

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните пред тричленен състав на Административен съд София - град.

СЪДИЯ: